



چهارشنبه سوری ایمن

راهنمای نکات ایمنی در مراسم چهارشنبه سوری

اداره کل آموزش های همگانی جمعیت هلال احمر

الحمد لله الرحمن الرحيم

اعضای کارگروه گردآوری محتوا:

محمد شیرزاد . دکتر عطیه مبینی . سید هادی حجازی
دکتر مرتضی بنایی . دکتر فرشید رضایی . دکتر افروز کاظمی

تهیه شده در:

اداره کل آموزش همگانی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

با مشارکت:



وزارت آموزش و پرورش
سازمان تربیت عالی و سلامت
دکتر آسمان دانش



وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بهداشت
دکتر آموزش و درمانی سلامت



سازمان آتش نشانی
و خدمات ایمنی



وزارت کشور
سازمان شهرداری ها
و خدمات شهری



جمعیت هلال احمر
سازمان جوانان



جمعیت هلال احمر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان بهمن



جمعیت هلال احمر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان آموزش پزشکی و خدمات



پیشگفتار

تاریخ ایران باستان پر از جشن‌هایی است که همگی بر پایه دید و نگاه پیشینیان، دارای فلسفه و جوهری وجودی هستند. این جشن‌ها تعداد بسیار زیادی داشته‌اند ولی امروزه تنها «جشن سوزی»، معروف به «چهارشنبه سوزی» برایمان به یادگار مانده است.

روشن کردن آتش به طور کنایه راه یافتن روشنی معرفت در دل و روح است که آثار اهریمنی و نامبارکی را از بین می‌برد. دلیل اینکه در چهارشنبه سوزی آتش روشن می‌شود، این است که آتش نزد ایرانیان، نماد روشنی، پاکی، طراوت، سازندگی، زندگی، تندرستی است. بیماری‌ها، زشتی‌ها، بدی‌ها و همه آفات در عرصه تاریکی و ظلمت جای دارند و به همین علت، اهریمن مظهر تیرگی و جایگاه او تاریکی است.

چهارشنبه سوزی در فرهنگ پارسی به عنوان مقدمه و پیش درآمد عید نوروز نیز شناخته شده است که همواره در طول تاریخ، قبل از فرا رسیدن سال نو و تحویل نوروز برپا می‌شده و هنوز هم در بین اقوام و شهروندان ایرانی از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. امروزه شکل سنتی و زندگی‌بخش چهارشنبه سوزی تغییر یافته و به بازی‌های خطرناک با مواد منفجره و آتش‌زا تبدیل شده و با تأسف، این جشن و سرور شادی‌بخش را به شبی تلخ و ناگوار بدل کرده که صحنه‌های غم‌انگیز و دردناک آن، چشم و دل هر بیننده‌ای را محزون و نگران می‌کند.

امیدواریم با اتخاذ تدابیر و تصمیم‌های دقیق و اثربخش در راستای پیشگیری و کاهش اثرات و خطرات ناشی از رفتارهای پرخطر برخی از افراد، علاوه بر ایجاد شور و نشاط در جامعه، در حفظ این سنت باستانی بکوشیم.

دکتر پیمان نامدار

سرپرست معاونت آموزش، پژوهش و فناوری

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

آشنایی با آیین چهارشنبه سوزی

برخی از پژوهشگران، واژه‌ی «سور» در ترکیب «چهارشنبه‌سوزی» را به معنای «جشن» می‌دانند، در حالی که برخی دیگر از پژوهشگران واژه‌ی «سور» را شکل دیگری از واژه‌ی «سُرخ» می‌دانند و آن را برگرفته از سرخی آتش و به عنوان نمادی از سرخی چهره و سلامتی فرد به حساب می‌آورند. در تاریخچه و آداب و رسوم جشن چهارشنبه سوزی قدیمی‌ترین و زیباترین سنت جشن چهارشنبه‌سوزی آتش‌افروزی بوده است و پس از سوختن بوته‌ها و خاموش شدن آتش، خاکستر باقی مانده را جمع آوری می‌کردند. هم چنین شاهنامه خوانی، خوردن آجیل مشکل گشا، قاشق زنی، هدیه دادن نان، گلاب پاشی روی رهگذران، شال اندازی و ... از آداب و رسوم نواحی مختلف ایران در شب چهارشنبه آخر سال بوده است.

در ایران باستان جشن‌های فراوانی مانند «عید نوروز» و «شب یلدا» وجود داشته است. یکی از این جشن‌ها هم چهارشنبه سوزی نام دارد. مراسم چهارشنبه سوزی در غروب شب قبل از آخرین چهارشنبه سال برگزار می‌شود.

تاریخچه‌ی چهارشنبه سوزی به سال‌های بسیار دور برمی‌گردد. این جشن، خود آمیزه‌ای از چند رسم کوچک و بزرگ است. سنت اصلی در آداب و رسوم چهارشنبه سوزی برپایی آتش و خواندن شعر «زردی من از تو، سرخی تو از من» هنگام پریدن از روی آن بوده است. این شعر دعایی بوده است که ایرانیان از قدیم برای آتش می‌خواندند و از آن می‌خواستند تا بیماری‌ها و کسالت‌ها و نگرانی‌های سالی که گذشته را از آن‌ها بگیرد تا سال جدید را، با شادکامی و سرزندگی شروع کنند. چهارشنبه سوزی همچنین اولین پایکوبی برای پیشواز بهار شمرده می‌شود.

عبارت «چهارشنبه سوزی» از دو کلمه تشکیل شده است که یکی به معنی روزی از روزهای هفته و دومی شکلی دیگری از کلمه سرخ است.





قربانیان چهارشنبه سوزی ۱۴۰۱



گروه چندرسانه‌ای
سرویس اینفوگرافیک

۱ اسفند تا ساعت ۸ صبح ۲۴ اسفند

۲۶ نفر	۳,۵۵۷ نفر	۴,۳۶۸ نفر
تعداد فوتی‌ها در شب چهارشنبه سوزی	تعداد مصدومان در شب چهارشنبه سوزی	تعداد کل مصدومان در سطح کشور

۲۱٪	۱,۴۲۸ نفر	۲۲۹ نفر	۷۹٪
آسیب دیدگان زن	آسیب به چشم	نقص عضو	آسیب دیدگان مرد

۷ دستگاه	تهران، تبریز، همدان، ارومیه، قزوین و فارس استان‌های دارای بیشترین فوتی	۴۴٪
تعداد آمبولانس‌های خسارت دیده	کهگیلویه و بویراحمد، ایلام و کرمان استان‌های دارای کمترین مصدوم	مصدومان با سن ۱۸-۶ سال

۱٪	۳۳٪	۶۶٪	تفکیک مصدومان
نیروهای امدادی	افراد رهگذر و عابران پیاده	استفاده کنندگان از مواد محترقه	

مقایسه آمار تلفات چهارشنبه سوزی پنج سال گذشته در کشور

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶
۲۸۳۴	۱۸۹۴	۱۴۹۸	۱۵۲۵	۳۴۴۶
مصدوم	مصدوم	مصدوم	مصدوم	مصدوم
۱۹	۹	۴	۳	۴
فوتی	فوتی	فوتی	فوتی	فوتی



آمار حادثه دیدگان مخاطرات چهارشنبه آخر سال از ۱ تا ۱۵ اسفندماه ۱۴۰۲



۶ نفر

تعداد فوتی ها
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۱۸۱ نفر

تعداد کل مصدومان
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۸۵ نفر

سوختگی های
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۶۷ نفر

آسیب های چشمی
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۱۵ نفر

نقص عضو و قطع عضو
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۲۳ %

عابران پیاده آسیب دیده
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



۷۴ %

مصدومان زیر ۱۸ سال
ناشی از مخاطرات
چهارشنبه آخر سال



نکات قابل توجه والدین

- در شادی های فرزندان دلبندتان مشارکت کنید و آن ها را در تهیه وسایل آتش بازی بی خطر و مفرح همراهی کنید
- مراقب رفتار، عملکرد و رفت و آمد فرزندان خود باشید و به منظور پرهیز از استفاده از مواد آتشزای خطرناک، ساخت ترقه و مواد منفجره دستی، هشدارهای لازم را به آن ها بدهید.
- در روزهای قبل از مراسم چهارشنبه سوزی، از مکان های کم تردد منازل، از قبیل: انبار، پشتبام، زیرپله، بالکن، تراس و ... به منظور اطلاع از محل مخفی کردن مواد منفجره و آتش زا توسط فرزندان به صورت غیرمستقیم بازدید کنید. دقت کنید.
- هنگام بازدید از محل های مخفی کردن مواد منفجره، از ایجاد ضربه یا پرتاب کردن مواد که منجر به انفجار می شود، خودداری کنید.
- کبریت و مواد آتشزا را از دسترس کودکان دور کنید.
- در صورت شاغل بودن، برای کنترل و نظارت بر فرزندان، زودتر از زمان همیشگی به منزل برگردید.
- وسایل آتش بازی کم خطر را از محل های مطمئن خریداری کرده و این مواد را از دست فروش ها خریداری نکنید.
- مواد آتش بازی کم خطر را در جای خشک و خنک نگهداری کنید.
- صاحبان فروشگاه های مواد شیمیایی و رنگ فروشی ها از فروش هرگونه مواد آتشزا و مواد شیمیایی به کودکان و نوجوانان جدا خودداری کنند.





نکات ایمنی در برگزاری مراسم

- با مانتو، چادر، شال بلند، لباس گشاد و عینک از روی آتش عبور نکنید.
- وسایل آتش‌زا را روی درختان و افراد دیگر پرتاب نکنید.
- از پرتاب وسایل تحت فشار (کپسول اسپری حشره‌کش، شیشه آمپول) و قوطی های فلزی مثل کنسرو، در آتش خودداری کنید.
- از آتش زدن لاستیک، هیزم و کارتن خالی در واحدهای مسکونی یا در معابر، کوچه و خیابان خودداری کنید؛ چون علاوه بر ایجاد آلودگی‌های شدید در هوا، سایر خطرات را به دنبال خواهد داشت.
- از برپایی آتش‌های حجیم، وسیع و غیرقابل مهار خودداری کنید.
- ترقه‌های دست‌ساز به دلیل استفاده از مواد شیمیایی غیراستاندارد و خطرناک، جراحات خطرناکی را به همراه داشته باشند.
- هرچند روشن کردن بالن‌های کوچک (بالن آرزوها) از ترقه‌ها و مواد انفجاری، برای افراد خانواده کم‌خطرتر هستند اما پس از طی مسافتی با افتادن روی درخت یا مواد قابل اشتعال در تراس و حیاط منازل سایر مردم می‌تواند باعث ایجاد آتش‌سوزی شود.
- هیچوقت مواد آتش‌زا و منفجره که یکبار استفاده شده‌اند را، دوباره استفاده نکنید، داخل آن‌ها را نگاه نکنید و به سمت یکدیگر نگیرید.

- از نگهداری و حمل وسایل خطرناک مانند نارنجک، ترقه، مواد آتش‌زا، منور، آتشگیر و مواد منفجره دیگر، حتی به مقادیر بسیار کم، در جیب، لباس، کیف، ظروف شیشه‌ای و فلزی و ... خودداری کنید.
- مواد منفجره و آتش‌زا را به‌طور ایمن در یک جعبه و در جای خنک و به دور از سایر مواد آتش‌گیر، گرما یا الکتریسیته قرار دهید.
- برای پیشگیری از ورود مواد آتش‌زا و لوازم آتش‌بازی، پنجره‌های خانه و خودرو را بسته نگه دارید.
- خودروهای خود را داخل پارکینگ برده و یا در معابر عریض پارک کنید.
- مواد سریع‌الاشتعال را از منزل، پشت‌بام و زیرزمین دور کنید.
- از روشن کردن آتش در مکان‌های مسقف و در نزدیک خودروها و سیم‌های برق خودداری کنید.
- از روشن کردن آتش بر روی آسفالت و نزدیک یا زیر درختان خودداری کنید.
- در نزدیکی پست‌های برق، ایستگاه‌های تقلیل فشار گاز، پمپ بنزین‌ها، وسایل نقلیه حامل بنزین و مواد سوختنی، پارکینگ‌های عمومی و معابر باریک آتش بازی نکنید.
- برای ایجاد آتش، از الکل، بنزین و مواد سریع‌الاشتعال استفاده نکنید.

استفاده از مواد آتش‌بازی هرگز به‌طور کامل ایمن نیست، حتی در صورتی که با مراقبت کامل صورت بگیرد. حوادث نه تنها ممکن است برای کسانی که از این مواد استفاده می‌کنند به وجود آید، بلکه برای کسانی که تماشاگر و ناظر صحنه‌های آتش‌افروزی و آتش‌بازی هستند نیز ممکن است اتفاق بیفتد.





نکات ایمنی در برگزاری مراسم

- همیشه هنگام آتش بازی، جهت اطفای حریق، آب یا کپسول خاموش کننده در دسترس داشته باشید.
- مراقب رفتارهای خطرناک و ناهنجار بوده و در صورت لزوم مراتب را به واحد های گشتی نیروی انتظامی یا پلیس ۱۱۰ اطلاع دهید.
- به گروه های پر خطر مانند سالمندان، بیماران قلبی-عروقی، زنان باردار، نوزادان و محل بیمارستان ها توجه ویژه داشته باشید.
- از وسایل استاندارد برای روشن کردن آتش استفاده کنید.
- بهتراست آتش را در زمین های مسطح و هموار خاکی یا بتونی روشن کنید و یا با ریختن مقداری خاک در زیر محل برپایی آتش از آسیب رسانی به سطح آسفالت معابر پیشگیری کنید.
- از مواد آتشزا و انفجاری کم خطر در بیرون از خانه و به دور از محل مسکونی، علف های خشک و درختان استفاده کنید.
- تماشاچیان (ناظران بی گناه) بیشتر در معرض خطر اصابت ترکش های ناشی از انفجار ترقه ها و مواد منفجره هستند. سعی کنید فاصله ایمن را رعایت کنید.
- از نزدیک شدن به افرادی که مسائل ایمنی را رعایت نمی کنند یا کارهای خطرناک انجام می دهند، بپرهیزید.
- در صورت بروز هرگونه آتش سوزی و یا حادثه، با حفظ خونسردی در کوتاهترین زمان ممکن با شماره ۱۱۵ مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی (اورژانس) یا شماره ۱۲۵ سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی تماس گرفته و مراتب را با ذکر نوع آسیب و نشانی دقیق اطلاع دهید.





نکات ایمنی در برپایی آتش

ژل مخصوص آتش زنه، می‌توان با رعایت نکات ایمنی، فقط از نفت استفاده کرد

- پس از ریختن نفت روی هیزم، باید منبع حاوی نفت از دسترس دور و سپس آتش افروخته شود.
- بهترین نوع هیزم برای چهارشنبه سوزی بوته خشک است. خرده چوب‌های کوچک، شاخه‌های خشک و تخته‌های چوبی کوچک برای روشن کردن آتش چهارشنبه سوزی مناسب هستند. استفاده از لاستیک، کمد، مبل فرسوده و کنده‌های بزرگ چوب، کاری نادرست و خطرناک است.
- قبل از ترک محل، از خاموش بودن آتش مطمئن شده و توسط آب، باقی مانده آن را کاملاً سرد کرده و جمع‌آوری کنید.
- برای جمع‌کردن بقایای مواد آتش‌بازی، مدت زمان ۱۵ الی ۲۰ دقیقه صبر کنید، سپس آن را در یک سطل محتوی آب ریخته و دفع کنید.

- برای افروختن آتش باید جانمایی مناسب و درست انجام شود.
- برای روشن کردن آتش بر روی آسفالت، در زیر هیزم‌ها مقداری خاک بریزید تا آتش به کفپوش (آسفالت) آسیب نرساند.
- هنگام روشن کردن آتش در فضای سبز مانند جنگل‌ها و مراتع، حتماً آتش را با سنگ دورچین کنید و برای خاموش کردن آن، پیش‌بینی لازم را داشته باشید.
- آتش باید در جایی افروخته شود که فاصله ایمن را با وسایل نقلیه، درختان، پست‌های برق، سیم‌ها و کابل‌های برق، جعبه‌های تجهیزات مخابراتی، علمک‌های گاز داشته باشد.
- از بنزین، الکل، تینر و مایعات سریع الاشتعال برای روشن کردن آتش استفاده نکنید.
- برای روشن کردن آتش می‌توان از ژل مخصوص آتش زنه استفاده کرد. در صورت





آسیب های شایع در چهارشنبه سوزی

شایع ترین آسیب های مراسم چهارشنبه سوزی، سوختگی، زخم، پارگی، قطع عضو، آسیب های چشمی و شنوایی است.

عوارض این آسیب ها به دو دسته تقسیم می شوند:

- آسیب های کوتاه مدت مانند: سوختگی، قطع عضو، از دست دادن بینایی، عفونت در محل زخم
- آسیب های دراز مدت مانند: مشکلات روحی و عصبی که در آینده برکارایی افراد بسیار تاثیرگذار خواهد بود.



آسیب های چشمی

حرارت ناشی از احتراق و اصابت مستقیم ترکش های ناشی از انفجار مواد آتشزا مانند نارنجک، سیگارت و فشفتی، موجب از دست دادن بینایی و گاهی تخلیه چشم می شود. فراوانی این حادثه به قدری زیاد است که عنوان نابینایی در چهارشنبه سوزی را به خود اختصاص داده است.

بسیاری از مصدومیت های ناشی از برخورد مواد محترقه به چشم جبران ناپذیرند و شخص مصدوم برای همیشه بینایی خود را از دست خواهد داد!



پیشگیری از آسیب های چشمی

- معمولاً آسیب های چشمی در اثر وارد شدن جسم خارجی پرتاب شده ناشی از انفجار مواد محترقه به چشم، ایجاد می شود. پس سعی کنید فاصله ایمن را از محل های آتش بازی و ترقه بازی حفظ کنید.
- از حضور کودکان در این محل ها جلوگیری کنید. زیرا کودکان در برابر حوادث چهارشنبه سوزی آسیب پذیرترند.
- ترجیحاً در شب چهارشنبه آخر سال از منزل خارج نشوید و درب و پنجره های خانه و خودرو را به منظور جلوگیری از ورود مواد منفجره یا ترکش های حاصل از انفجار آن ها، بسته نگه دارید.
- ترقه های دست ساز و غیراستاندارد، بیشترین عامل آسیب های چشمی هستند. از استفاده از این مواد خطرناک خودداری کنید.



علائم و نشانه های آسیب به چشم ها

در صورتی ورود جسم خارجی یا سوختگی حرارتی و شیمیایی چشم ها، علائم زیر در مصدوم قابل مشاهده است:

- حساسیت به نور
- حرکات دردناک چشم
- احساس وجود جسم خارجی
- مردمک های تنگ
- درد
- قرمزی و التهاب چشم ها
- ریزش اشک
- تورم پلک ها
- تاری دید

کمک های اولیه در ورود جسم خارجی به چشم

- در صورتی که جسم خارجی وارد چشم شد، به هیچ عنوان نباید سعی کنید تا آن را خارج کنید.
- از قرار دادن دستمال، پانسمان یا فشار دست روی چشم آسیب دیده به شدت خودداری کنید، زیرا ممکن است باعث فرو رفتن بیشتر این اجسام به داخل بافت چشم شود.
- از ریختن قطره یا شستشوی چشمی که در اثر ورود جسم خارجی آسیب دیده، به شدت خودداری کنید و سعی کنید مصدوم را به نزدیک ترین اورژانس چشم پزشکی منتقل کنید.
- تلاش کنید در اثر بروز هرگونه آسیبی به چشم، شخص آسیب دیده را به سرعت به نزدیک ترین اورژانس چشم پزشکی برسانید.

پانسمان صحیح در ورود جسم خارجی به چشم





کمک های اولیه در سوختگی چشم ها

- تماس مصدوم را با منبع سوختگی قطع کنید و مصدوم را از محدوده خطر دور کنید.
- صورتی که به دلیل سوختگی چشم ها، پلک ها متورم شده یا به هم چسبیده باشند، مطلقاً برای باز کردن پلک ها از هم تلاش نکنید.
- با گذاشتن گاز های استریل خشک رو هر دو چشم، اقدام به پانسمان چشم ها (بدون فشار) کنید.



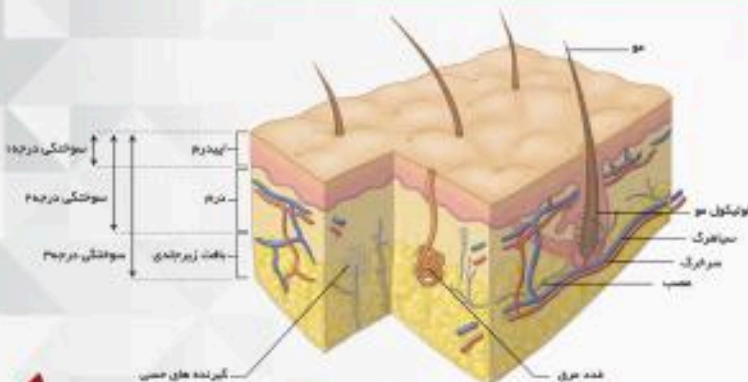
- شستشوی چشم باید از گوشه داخلی چشم به سمت خارج با آب روان صورت گیرد.
- شستشوی چشم ها به مدت ۲۰ دقیقه با آب فراوان ادامه یابد.
- در سوختگی شیمیایی چشم ها، شستشوی چشم ها با آب فراوان به مقدار ۱ تا ۲ لیتر در عرض ۳۰ دقیقه (تا جاری شدن آب روی زمین) ادامه پیدا کند.

سوختگی ها

سوختگی، نوعی آسیب به پوست یا بافت است که بر اثر حرارت، الکتریسیته، مواد شیمیایی یا تشعشع به وجود می آید. حدود نیمی از سوختگی ها قابل پیشگیری هستند. سوختگی ها بخش قابل توجهی از آسیب های ناشی از مخاطرات چهارشنبه آخر سال را شامل می شوند.



مهم ترین فاکتور ها در تعیین شدت سوختگی



سوختگی هایی که تنها بر سطح پوست اثر می گذارند را سوختگی های سطحی یا درجه اول می نامند. سوختگی با ضخامت نسبی یا درجه دوم هنگامی اتفاق می افتد که لایه های زیرین پوست آسیب می بینند. در سوختگی با ضخامت کامل یا سوختگی درجه سوم، به همه لایه های پوست آسیب می رسد.



علائم و نشانه های درجات مختلف سوختگی



سوختگی درجه ۳

- همه ی لایه های پوست و بافت زیرین آن را از بین ببرد.
- پوست قهوه ای یا سیاه و لایه های زیرین، سفید به نظر می رسند.
- ممکن است بسیار دردناک باشد یا بخاطر از بین رفتن عصب ها، درد احساس نشود.
- نیاز به مراقبت های پزشکی فوری دارد.



سوختگی درجه ۲

- لایه های بالایی پوست را در بر می گیرد.
- پوست قرمز، متورم و دردناک می شود، تاول می زند و مرطوب به نظر می رسد.
- بهبود آن ۳ تا ۴ هفته زمان می برد و نیازمند مراقبت است.



سوختگی درجه ۱

- سطحی ترین لایه پوست را در بر می گیرد.
- پوست قرمز، ملتهب، خشک، متورم و دردناک می شود.
- معمولاً در طی یک هفته بهبود می یابد و نیاز به اقدام خاصی ندارد.

کمک های اولیه در سوختگی ها

- محنه حادثه را از نظر ایمنی و مکانیسم های آسیب ارزیابی کنید.
- تماس مصدوم را با منبع سوختگی قطع کنید.
- روند سوختگی را متوقف کنید. موثرترین و مناسب ترین اقدام برای متوقف کردن روند سوختگی، شستشوی محل سوختگی به کمک حجم فراوانی از آب معمولی (منظور، آب شیر خانگی) هم دمای اتاق است.
- لباس و زیورآلات مصدوم را در محل سوختگی خارج کنید. از کندن لباس های چسبیده به محل سوختگی اجتناب کنید.
- اگر لباس فرد آتش گرفت، از دوییدن او جلوگیری کنید چرا که باعث رسیدن اکسیژن بیشتر به آتش شده و لباس فرد را شعله ورتر می کند. فرد را نگه دارید؛ او را در حالت دراز کشیده قرار دهید و با پتو یا لباس دیگری او را بپوشانید، تا زمانی که آتش خاموش شود به آرامی فرد را بغلتانید.
- تاول های سوختگی را نترکانید.
- از درمان های سنتی و غیرعلمی مانند استفاده از خمیردندان، آرد، سیب زمینی و ... خودداری کنید.
- یک پانسمان تمیز و خشک روی محل سوختگی قرار دهید.
- در صورت سوختگی دست و پا، برای جلوگیری از چسبیدن انگشتان به یکدیگر، در بین انگشتان یک پانسمان استریل قرار دهید.





کمک های اولیه در قطع عضو

- در صورت وجود آلودگی روی عضو قطع شده، آن را تمیز کنید اما از شستشوی با فشار خودداری کنید.
- این کار باید در سریعترین و کوتاهترین زمان ممکن انجام شود.
- عضو قطع شده را در داخل گاز استریل یا پارچه ای تمیز بپیچید و آن را داخل یک کیسه پلاستیکی یا دستکش گذاشته و هوای داخل آن را خالی کرده و سر آن را گره بزنید. اکنون این مجموعه را داخل یک کیسه یا ظرف حاوی آب و یخ قرار داده و به همراه فرد مصدوم به مراکز درمانی منتقل کنید.
- در مناطق دور افتاده و یا جاده های بین شهری می توان از یخچال خودروهای سنگین برای انتقال عضو قطع شده استفاده کرد.
- هرگز عضو قطع شده را بدون پوشش پلاستیکی داخل آب یا روی یخ خالص نگذارید و از یخ خشک برای نگهداری استفاده نکنید.
- در مورد اینکه عضو قطع شده کوچک است یا قابل پیوند نیست، قضاوت نکنید و کوچکترین قطعه را نیز طبق دستورالعمل نگهداری و منتقل کنید.
- عضو قطع شده را همراه فرد مصدوم انتقال دهید

- با اورژانس تماس بگیرید.
- تا حد امکان برای دست زدن به خون و ترشحات مصدوم، از دستکش استفاده کنید. اگر دستکش در دسترس نیست، دست خود را با یک کیسه پلاستیکی بپوشانید.
- دستان خود را تمیز و ضد عفونی کنید.
- بعد از ارزیابی و بررسی سریع مصدوم، کنترل خونریزی های خارجی در اولویت قرار دارد.
- تلاش کنید که با فشار مستقیم، پانسمان و بانداژ، خونریزی را کنترل کنید.
- در صورتیکه با فشار مستقیم، پانسمان و بانداژ، خونریزی شدید کنترل نشد، اگر آموزش دیده اید از تورنیکه (شریان بند) استفاده کنید.
- با توجه به احتمال انجام عمل جراحی، به فرد مصدوم اجازه خوردن و آشامیدن ندهید.
- انتقال صحیح و به موقع عضو قطع شده به بیمارستان توسط همراهان مصدوم می تواند در پیوند عضو قطع شده بسیار مهم باشد.
- هر ماده غیر بهداشتی که زخم را آلوده میکند، بردارید.
- سعی نکنید اجسام نافذی که در بدن فرد فرو رفته است را خارج کنید.

تثبیت جسم خارجی، استفاده از تورنیکه و انتقال عضو قطع شده

